

OSINT

PRIVÉDETECTIVE ARGUS
www.privatedetective-argus.nl

Datum:

02/11/2025

Onderwerp:

Open Source Intelligence

OSINT – De ultieme gids voor open source intelligence

Open Source Intelligence, kortweg OSINT, is in Nederland niet meer weg te denken uit het moderne digitale onderzoek. Of je nu werkt bij de overheid, in de journalistiek, bij een recherchebureau of simpelweg nieuwsgierig bent naar wat er over jou online te vinden is: OSINT gebruiken we allemaal. Maar wat is OSINT precies? Waarom is het zo belangrijk? En hoe ga je er met onze strenge privacywetgeving in Nederland op een verantwoorde manier mee om?

In deze uitgebreide whitepaper duiken we dieper in de wereld van OSINT, specifiek toegespitst op de Nederlandse situatie. We behandelen de definitie, mogelijke toepassingen, beschikbare tools, juridische en ethische aspecten, praktijkvoorbeelden, trends en geven praktische tips om zelf aan de slag te gaan. Zo ben je na het lezen van dit paper volledig up-to-date én klaar om verantwoord gebruik te maken van open bronnen.

Wat is OSINT precies?

Open Source Intelligence (OSINT) is het proces van het verzamelen, analyseren en interpreteren van informatie uit publiekelijk en vrij toegankelijke bronnen. Denk hierbij aan websites, sociale media, forums, openbare registers zoals het Kadaster of de Kamer van Koophandel, nieuwsartikelen, blogs en zelfs satellietbeelden (denk aan Google Maps). OSINT is géén hacken of binnendringen in afgesloten systemen; alles wat wordt gebruikt, is vrij toegankelijk voor iedereen.

Wat zijn de kenmerken van OSINT?

- Publiek toegankelijk: iedereen kan bij de bron, zonder speciale rechten of toegang;
- Breed toepasbaar: van politieonderzoek tot marktanalyse, van journalistiek tot particuliere recherche;
- Data gedreven: het draait om het slim combineren, filteren en interpreteren van grote hoeveelheden data.

Waarom is OSINT belangrijk?

De hoeveelheid online beschikbare informatie groeit exponentieel. Organisaties en individuen kunnen met OSINT:

- Bedreigingen en risico's vroegtijdig signaleren (denk aan fraude, cybercrime, crisisbeheersing);
- Inzicht krijgen in concurrenten of markten;
- Achtergrondonderzoek doen naar personen of bedrijven;
- Bewijsmateriaal verzamelen voor onderzoeken;
- Trends en sentimenten analyseren op sociale media.

Voorbeelden uit de praktijk

- De [politie](#) gebruikt OSINT bijvoorbeeld om verdachten te identificeren, drugstransporten te onderscheppen of voetbalrellen te voorkomen;
- Journalisten verifiëren nieuws en checken bronnen via open bronnen, zoals sociale media en bedrijfsregisters;
- Overheidsdiensten zoals [ODRA](#) gebruiken OSINT om toezicht en handhaving slimmer te maken;
- Cybersecurity-experts sporen kwetsbaarheden en dreigingen op door het monitoren van openbare bronnen.

OSINT in Nederland: wetgeving en ethische kaders

Wetgeving

Nederland kent strenge regels op het gebied van privacy en gegevensbescherming. De belangrijkste wetten en kaders:

- **Algemene verordening gegevensbescherming (AVG):** Persoonsgegevens mogen alleen worden verzameld en verwerkt als daar een wettelijke grondslag voor is, ook als ze uit openbare bronnen komen;
- **Auteursrecht:** Niet alle informatie mag zomaar gekopieerd en verspreid worden, zelfs als deze openbaar beschikbaar is;
- **Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv 2017):** Deze wet regelt specifiek het werk van de AIVD en MIVD, inclusief het gebruik van OSINT. Hierover zijn aanvullende waarborgen en toetsingskaders in ontwikkeling, mede vanwege zorgen over privacy-inbreuken bij geautomatiseerde OSINT.

“Onderzoekers moeten zich bijvoorbeeld houden aan de regels van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en het auteursrecht. Ook kan het gebruiken van iemands gegevens, zelfs als het openbaar is, ethische vragen oproepen.”

OSINT in Nederland: wetgeving en ethische kaders

Ethische overwegingen

- **Respect voor privacy:** Verzamel en deel geen gevoelige persoonsgegevens zonder noodzaak of wettelijke basis;
- **Transparantie:** Wees open over je methodes en doelen;
- **Proportionaliteit:** Verzamel niet meer data dan nodig is voor het doel van je onderzoek.

Toepassingen van OSINT in Nederland

1. Politie en handhaving

De Nederlandse politie zet OSINT-specialisten in om openbare informatie te verzamelen die de bewijslast in onderzoeken kan versterken. Denk aan het analyseren van socialmediaprofielen, foto's, video's of zelfs kleine details op beelden, zoals een lepeltje in een koffiekopje, die kunnen helpen bij het lokaliseren van verdachten.

2. Overheidsdiensten en toezicht

Organisaties zoals ODRA gebruiken OSINT om toezicht en handhaving effectiever te maken. Door slim gebruik te maken van zoekmachines, Google-operators en het combineren van open data kunnen misstanden sneller worden gesignaleerd en gericht worden aangepakt.

3. Journalistiek

OSINT is een onmisbaar instrument voor onderzoeksjournalisten. Zij gebruiken open bronnen om nieuws te verifiëren, achtergronden te checken en diepgaande verhalen te maken. Community's zoals die van Pointer brengen burgers en journalisten samen om gezamenlijk onderzoek te doen.

4. Cybersecurity

Cybersecurity-professionals gebruiken OSINT om kwetsbaarheden en dreigingen te identificeren, bijvoorbeeld doordatalekken te monitoren, verdachte domeinen te analyseren of aanvalspatronen in kaart te brengen.

5. Particuliere onderzoeksbureaus (POB's)

POB's gebruiken OSINT om informatie te verzamelen uit openbare bronnen zoals social media, websites en databanken. Hiermee sporen ze fraude op, achterhalen vermiste personen of screenen ze personen of bedrijven. OSINT helpt hen sneller, goedkoper en discreet betrouwbare informatie te verkrijgen.

6. Bedrijfsleven

Bedrijven zetten OSINT in voor marktonderzoek, concurrentieanalyse, due diligence bij overnames, of het screenen van sollicitanten.

OSINT tools en technieken

Veelgebruikte bronnen

- Zoekmachines (Google, Bing, DuckDuckGo);
- Sociale media (Facebook, LinkedIn, Twitter/X, Instagram);
- Openbare registers (KvK, Kadaster);
- Forums en blogs;
- Satellietbeelden (Google Maps, OpenStreetMap);
- Nieuwsarchieven.

Tools

- [Google Dorks](#): Geavanceerde zoekopdrachten om dieper te zoeken in Google;
- [Maltego](#): Visualisatie van relaties tussen personen, bedrijven, IP-adressen, etc.;
- [Shodan](#): Zoekmachine voor internetverbonden apparaten;
- [SpiderFoot](#): Automatische OSINT-tool voor het verzamelen van informatie over een doelwit;
- [TheHarvester](#): Tool voor het verzamelen van e-mailadressen en domeininformatie;
- [Social Searcher](#): Doorzoek sociale media op trefwoorden of namen.

OSINT tools en technieken

Praktische tips

- Combineer verschillende bronnen voor een volledig beeld;
- Gebruik operators zoals “site:”, “inurl:”, “intitle:” voor gerichte zoekopdrachten;
- Archiveer gevonden informatie direct, want online content kan snel verdwijnen en is niet altijd in het internet archive terug te vinden;
- Documenteer je stappen en bronnen zorgvuldig, zeker als je onderzoek juridisch gebruikt wordt.

Juridische en Ethische Valkuilen

Privacy: AVG en OSINT

De AVG geldt óók voor informatie uit openbare bronnen. Het feit dat iets openbaar is, betekent niet dat je het onbeperkt mag verzamelen, verwerken of delen. Zeker bij gevoelige persoonsgegevens moet je altijd nagaan of je een geldige grondslag hebt (zoals toestemming, wettelijke verplichting of gerechtvaardigd belang).

Auteursrecht

Let op het auteursrecht bij het overnemen van teksten, foto's of video's. Citeren mag, maar alleen met bronvermelding en binnen de grenzen van het citaatrecht.

Specifieke regels voor overheden en opsporingsdiensten

Voor politie, AIVD en MIVD gelden aanvullende eisen. Zo moeten deze diensten kunnen aantonen dat ze OSINT-tools rechtmatig inzetten, weten hoe deze tools werken en welke bronnen geraadpleegd worden. Er is extra toezicht, mede vanwege zorgen over privacy-inbreuken bij geautomatiseerde OSINT.

Praktijkvoorbeelden: OSINT in Actie

Case 1: Crisisbeheersing

Bij een grote brand in een Nederlands bedrijfspand werd via sociale media en nieuwsbronnen razendsnel informatie verzameld over de omvang, verspreiding van rook en evacuaties. Door OSINT konden hulpdiensten sneller en adequater reageren.

Case 2: Fraudebestrijding

Een Nederlandse bank ontdekte via OSINT dat een verdachte partij betrokken was bij meerdere internationale fraudezaken. Door het combineren van openbare bedrijfsregisters, nieuwsartikelen en sociale media werd het frauduleuze netwerk in kaart gebracht.

Case 3: Journalistiek onderzoek

Pointer gebruikte OSINT om te achterhalen dat Russische criminelen nep-coronamedicijnen verkochten aan Nederlandse coronasceptici. Door het analyseren van social media, fora en handelsplatformen werd het netwerk blootgelegd.

De Toekomst van OSINT in Nederland

Trends

- **Automatisering en AI:** Steeds meer OSINT-taken worden geautomatiseerd. Tools met kunstmatige intelligentie kunnen sneller patronen herkennen, grote datasets analyseren en relevante informatie filteren;
- **Groei van open data:** Overheden stellen steeds meer datasets openbaar beschikbaar, wat nieuwe mogelijkheden biedt voor OSINT-onderzoek;
- **Strengere regelgeving:** Door zorgen over privacy en misbruik van open data worden de juridische kaders aangescherpt, met name voor geautomatiseerde OSINT door overheidsdiensten;
- **Samenwerking en community's:** OSINT wordt steeds vaker in communityverband uitgevoerd, waarbij burgers, journalisten en experts samen onderzoek doen.

Zelf aan de slag met OSINT: Stappenplan

1. **Bepaal je doel:** Wat wil je onderzoeken? Formuleer een duidelijke onderzoeksvraag.
2. **Inventariseer bronnen:** Welke openbare bronnen zijn relevant voor jouw vraag?
3. **Gebruik de juiste tools:** Kies tools die passen bij je doel en je kennisniveau.
4. **Documenteer je bevindingen:** Houd goed bij wat je waar hebt gevonden.
5. **Wees kritisch:** Check de betrouwbaarheid van je bronnen en wees alert op desinformatie.
6. **Respecteer privacy en wetgeving:** Verzamel en deel alleen wat mag en wees je bewust van de juridische en ethische grenzen.
7. **Blijf leren:** OSINT-tools en technieken veranderen snel. Volg trainingen, sluit je aan bij community's en deel kennis.

Conclusie

OSINT is in Nederland een krachtig instrument voor iedereen die slim en verantwoord gebruik wil maken van de enorme hoeveelheid openbare data. Of je nu werkt in de opsporing, journalistiek, cybersecurity, particuliere recherche of het bedrijfsleven: met de juiste kennis van tools, wetgeving en ethiek kun je veel waardevolle inzichten verkrijgen.

Tegelijkertijd vraagt OSINT om zorgvuldigheid, respect voor privacy en voortdurende aandacht voor juridische en maatschappelijke ontwikkelingen. om er zeker van te zijn dat OSINT op een goede manier ingezet wordt, kun je het beste een professionele particulier onderzoeker inhuren.

Wil je zelf aan de slag? Begin klein, wees nieuwsgierig en onthoud: wat je vandaag online zet, kan morgen door een OSINT-onderzoeker gevonden worden.

OSINT

PRIVÉDETECTIVE ARGUS
www.privedetective-argus.nl

Veelgestelde vragen over OSINT

1. Is OSINT legaal in Nederland?

Ja, mits je je houdt aan de AVG, het auteursrecht en andere relevante wetgeving. Voor overheidsdiensten en particuliere onderzoeksbureau's gelden extra regels.

2. Mag ik alles wat ik vind online zomaar gebruiken?

Nee, ook openbare informatie kan onder privacy- en auteursrecht vallen. Gebruik en deel informatie altijd verantwoord.

3. Welke tools zijn het meest geschikt voor beginners?

Start met zoekmachines, Google Dorks en Social Searcher. Bouw daarna uit met tools als Maltego of SpiderFoot.

4. Kan ik OSINT inzetten voor mijn bedrijf?

Zeker! Denk aan concurrentieanalyse, marktonderzoek, of het screenen van sollicitanten. Let wel op privacyregels.

5. Waar kan ik meer leren over OSINT?

Sluit je aan bij een OSINT-community, volg online cursussen of neem deel aan workshops van bijvoorbeeld Pointer of cybersecuritybedrijven.

Inspiratie om verder te lezen

- [Pointer OSINT-community: Samen onderzoek doen](#)
- [ODRA en slim toezicht met OSINT](#)
- [NFIR over digitaal forensisch onderzoek](#)

Privédetective
Argus

+31(0)6 2602 6630
+31(0)6 2922 7380

Samsonweg 28p
1521 RM Wormerveer

